

Årsrapport for HMS og beredskap

Innhold

Rammebetingelser	1
Ressurser i HMS-arbeidet.....	1
Aktiviteter 2023.....	2
Styring av HMS-arbeidet	2
Arbeidsmiljøkartlegginger	2
Ledelsens gjennomgåelse.....	2
HMS-avvik.....	2
Meldinger gjennom Si fra systemet for læringsmiljø	2
Brann	3
Opplæring.....	3
Kjemikaliestyling	4
Beredskap.....	6
Sentral beredskapsledelse (SBL).....	6
Lokal beredskapsledelse.....	6
Beredskapsøvelser.....	6
ROS-analyser	7
HMS-myndigheter	7
Arbeidstilsynet.....	7
Direktoratet for strålevern og atom-sikkerhet (DSA).....	7
Helsedirektoratet	7
Branntilsyn.....	7
Det lokale el-tilsyn	7
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	7
Eksternt samarbeid	8
HMS-nettverk for universitetene	8
Beredskapsrådet.....	8
KKOA - Kriseresurssamarbeid for kulturinstitusjoner i Oslo og Akershus	8
Sikresiden.no	8

Rammebetingelser

Enhet for HMS og beredskap (HMSB) har i 2022 bestått av 6 årsverk: Seksjonssjef, tre HMS-rådgivere, brannvernrådgiver og en sikkerhetsrådgiver.

Ressurser i HMS-arbeidet

Alle enheter på fakultetsnivå har en lokal HMS-koordinator, som bistår ledelsen i HMS-arbeidet. Disse har som oftest rollen ved siden av andre oppgaver.

Enhet for HMS og beredskap (HMSB) skal bistå universitetsledelsen og enhetene med kompetanse innen det systematiske arbeidet med HMS og beredskap. Enheten har systemeierskap til de systemene og verktøyene som stilles til disposisjon for enhetene som styringssystem for HMS, CIM beredskap, risikostyring og avvik samt stoffkartoteket EcoOnline. Enheten tilbyr også en rekke kurs og opplæring innen HMS og beredskap.

Avdeling for organisasjon og personal har ansvar for HMS-arbeidet innen psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø og bistår enhetene innen dette arbeidet.

Eiendomsavdelingen har ansvar for HMS-arbeidet innen teknisk brannvern, el-sikkerhet knyttet til bygningene, SHA arbeid i henhold til Byggherreforskriften, ytre miljø og avfallshåndtering. De bistår også enhetene innen dette arbeidet.

Avdeling for studieadministrasjon har ansvar innen læringsmiljø. De har sekretariatet for

Tilsynsmyndighetene følger aktivt opp UiO og etterspør hvordan UiO arbeider for å sikre at HMS-regelverket etterleves.

læringsmiljøutvalget og har kontakt med læringsmiljøkontaktene på enhetene.

Bedriftshelsetjenesten (BHT) UiO har godkjent, intern bedriftshelsetjeneste (se egen årsrapport), som i tillegg har en rammeavtale med en ekstern bedriftshelsetjeneste for å sikre tilstrekkelig kapasitet og tilgang til spesialkompetanse.

Verneorganisasjonen består av arbeidsmiljøutvalg og verneombud. UiO har et arbeidsmiljøutvalg (AMU) på institusjonsnivå og 26 lokale arbeidsmiljøutvalg. Arbeidsmiljøutvalget skal delta i planleggingen av verne- og miljøarbeidet i virksomheten og følge nøye med på utviklingen av arbeidsmiljøet.

UiO har over 200 verneombud. Disse er valgt av og blant de ansatte. Ved enheter med 2 eller flere verneombud velges det et ledende verneombud. På fakultetene, ved museene, ved universitetsbiblioteket og i LOS er det valgt lokalt hovedverneombud. I tillegg er det et hovedverneombud for UiO utpekt av fagforeningene. Verneombudets rolle er å ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet.

Aktiviteter 2023

Styring av HMS-arbeidet

HMS-arbeidet ved UiO er lagt opp etter standarden ISO 45001 Styringssystem for arbeidsmiljø og det arbeides med å komme i samsvar med den. Det etablert ny struktur for HMS styringssystem ved UiO, der ansvar tydeliggjøres via nye HMS-policyer, og god praksis blir beskrevet i prosedyrer.

Registrering av HMS-kompetanse er nå reetablert i DFØ-SAP og linjelederne kan nå få oversikt over status for ansattes pålagte HMS-kompetanse. Lokale enheter har nå også fått mulighet til å registrere lokal HMS-opplæring i løsningen og enkelte enheter har begynt å bruke denne muligheten.

HMSB koordinerer nettverk for lokale HMS-koordinatorer, nettverk for kjemikaliekontakter og nettverk for lokale beredskapskoordinatorer. Nettverket brukes til å sette fokus innen fagfeltene, opplæring og erfaringsutveksling.

Det har vært gjennomført jevnlige møter mellom HMSB og hovedverneombudet. Kontakten med hovedverneombudet bidrar til UiOs fokus og prioriteringer på HMS-feltet.

Arbeidsmiljøkartlegginger

Avdeling for organisasjon og personal (OPA) har ansvar for systematiske kartlegginger av psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø og tilbyr verktøy for dette som ARK og PULS. OPA rapporterer årlig til AMU.

Ledelsens gjennomgåelse

Øverste ledelse skal gjennomgå styring av HMS-arbeidet årlig for å sikre at det er velegnet, tilstrekkelig og virker etter hensikten. Både HMS standard, muligheter for forbedring og behov for endringer skal

vurderes. Ledelsens gjennomgåelse ble gjennomført i 2023.

HMS-avvik

ISO 45001 og Internkontrollforskriften setter krav til registrering og oppfølging av uønskede hendelser eller avvik.

HMS-avvik ved UiO er:

- avvik ved at krav fastsatt i HMS-regelverket eller interne krav, ikke er blitt fulgt.
- arbeidsrelaterte episoder der hendelsen kunne ha ført til personskader, skader på miljø eller materiell
- arbeidsrelaterte episoder der skade har ført til personskader, skader på miljø eller materiell

UiO bruker en modul i beredskapssystemet CIM for innrapportering og behandling av avvik. Denne modulen er utdatert og må skiftes ut. Et av hovedproblemene er at det er krevende å ta ut rapporter og at disse gir lite kunnskap om trender innen avvikene. Antall innmeldinger i systemet viser en svak økning fra året før, men det ligger fortsatt lavere enn før pandemien. Avvikene blir fulgt opp av enhetene fortløpende. Et nytt system vil kunne gi oss bedre kunnskap om HMS-avvik ved UiO gjennom bedre rapporter.

Meldinger gjennom Si fra systemet for læringsmiljø

Avdeling for studieadministrasjon har ansvar for studentenes rapporteringssystem Si fra systemet for læringsmiljø. Avdeling for fagstøtte innhenter rapporter fra fakultetene og rapporterer til Læringsmiljøutvalget (LMU) og styret.

Brann

Branner/branntilløp

Det ble registrert 4 branner/branntilløp i 2023.

1. Brann i kombiskap på laboratorium i Domus Medica. Kombiskapet inneholdt mindre mengder radioaktive stoffer. Disse var ikke eksponert før brannen ble slokket. Førsteinnsats i form av varsling og slokking utført av labansvarlig. Trippelvarsling til alle nødetater samt UiOs vaktsentral og eiendomsavdeling. Lab-eier fungerte som kjentmann. Veiledet røykdykkere inn i lokalene for å tømme kombiskapet og verifisere slokking. Sannsynligvis elektrisk årsak og fabrikkasjonsfeil i forbindelse med bytte av hovedtavle og påfølgende høy spenning i vanlige stikkontakter. Ingen personskader. Betydelige materielle skader i brannrommet.
2. Uvedkommende tente på pappesker på uteområdet Blindern. Slokket av UiO vekter. Ingen skader på personer eller bygninger.
3. Defekt lysbryter begynte å brenne i andre etasje i midlertidig kontorbygning i Gaustadalleen 23d (tilknyttet Det matematiske naturvitenskapelige fakultet). Oppdaget av student som varslet 110- sentralen. Brannvesenet slokket brannen ved ankomst. Bygningen evakuert. Ingen personskader. Mindre materielle skader.
4. Brann i tørt gress og blader (betydelig tørke i juni) på uteområdet mellom Lids Hus NHM og idrettshallen. Slokket av UiO vektere, EA-drift og publikum. Ukjent årsak. Ingen personskader eller bygningsmessige skader.

Tilrettelegging av evakueringsrutiner for personer med funksjonsnedsettelse

HMSB bistår enhetene med å utvikle evakueringsrutiner for enkeltpersoner med behov for særskilt tilrettelegging.

Opplæring

UiO har en egen policy for HMS-kompetanse hvor det framkommer hvem som skal ha hvilken opplæring innen HMS. Det ble tilbudt et bredt spekter av kurs. Det er satt et minimumskrav til antall deltagere for at kursene skal gjennomføres. Ingen kurs som var oppsatt i 2023 ble avlyst på grunn av for få deltagere. Det ble også satt opp flere ekstra kurs for å dekke etterspørsel.

HMS-grunnkurs er grunnopplæringen for verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg. HMS-grunnkurs blir administrert av HMSB og består nå av et e-læringskurs, 2 obligatoriske moduler i klasserom og 4 frivillige moduler. Foredrags-holderne har vært fra BHT, Avdeling for personalstøtte, Eiendoms-avdelingen og HMSB. Det har vært noe økning i antall deltagere som har gjennomført de obligatoriske delene av disse kursene, spesielt e-læringskurset.

HMS-opplæring for ledere er lovpålagt, men ikke definert innholdsmessig. UiO har besluttet at ledere som et minimum skal gjennomføre modulen i grunnopplæringen som omhandler styringssystemet for HMS-arbeidet ved UiO (modul 5). Modulen har blitt gjennomarbeidet på nytt i 2022 og inneholder også noen elementer fra tidligere modul 6. Det har vært en betydelig økning antallet som har gjennomført dette kurset i 2023.

Kurs i farlig arbeid Hvilke oppgaver som regnes som farlig arbeid kommer fram i policy for HMS-kompetanse og i lokale risikovurderinger. I tillegg til de som faktisk skal gjennomføre arbeidet, kan det også være aktuelt for ledere og verneombud å ta disse kursene. Ofte vil verneombudene være pålagt å ta kurset på grunn av stillingen sin. HMSB koordinerer en del kurs som tilbys sentralt, men det arrangeres også opplæring lokalt.

Gass- og kjemikaliekurs tilbys som e-læring og vi ser noe økning i gjennomføring av disse kursene. Kurs i laboratoriesikkerhet holdes i klasserom med kursholdere fra BHT.

Brukerkurs for arbeid med åpne radioaktive kilder leveres av Kjemisk institutt. Alle kursene i farlig arbeid tilbys både på norsk og engelsk. Kursene for gass- og kjemikaliehåndtering er nettbaserte. Laboratoriesikkerhetskurs og brukerkurs for arbeid med åpne radioaktive kilder har blitt gjennomført 3 ganger hver.

Brannvernopplæring

HMSB har holdt 9 kurs for etasjekontakter.

PLIVO (Pågående livstruende vold)

Kursene har som mål å gi deltagerne handlingskompetanse til å håndtere PLIVO, både som enkeltindivid og som leder av den gruppen de har ansvar for (studenter).

PLIVO-problematikken har fått stor plass i Sikresiden.no som en følge av de samarbeidende institusjoners forståelse og interesse av problematikken. Det ble satt opp 1 kurs i Trusselhåndtering for ledere, 1 kurs i PLIVO-håndtering for ledere, 6 innføringskurs i PLIVO-håndtering, og 4 sikkerhetskurs for førstelinjen i 2023. Interessen for disse kursene er økende.

Lokal brannvernopplæring/sikkerhetsbrief

HMSB har holdt en rekke kurs og sikkerhetsbrief for etasjekontakter, studentpuber, faddersjefer, arrangementer og lokale enheter.

Lokal opplæring vil være knyttet til apparatspesifikk opplæring og spesielle rutiner som er nødvendig for eksempel i forhold til

feltarbeid. Førstehjelpskurs har vært arrangert lokalt ved flere enheter.

Det gis også opplæring til lokale beredskapskoordinatører etter behov.

Utvikling av e-læring

Det har blitt arbeidet med å utvikle egne e-læringskurs innen HMS og beredskap. Noen kurs er allerede publisert og flere vil komme i 2024. Utvikling av e-læring er krevende når det kommer til ressurser som tilgang til studio, it-utstyr, programvare og kompetanse.

I tillegg til e-læringskursene er det produsert en rekke korte opplæringsfilmer spesielt innenfor tema som risikovurderinger, avvikshåndtering og laboratoriesikkerhet. Disse opplæringsfilmene er tilgjengelige for alle ansatte.

Kjemikaliestyling

UiO har en omfattende bruk av kjemikalier, noe som krever styring av stoffkartotek og innkjøpsrutiner.

UiO kan spare store summer ved å redusere antall synonyme kjemikalier som er i bruk gjennom å ha gode innkjøpsrutiner. Gode innkjøpsrutiner gjør det også lettere å etterleve forskriften som krever at vi systematisk skal velge de minst helse og miljøskadelige stoffene.

Fokuset på å oppdatere sikkerhetsdatabladene fortsatte i 2023 og vil bli videreført i 2024. Gjennom dette arbeidet bereder vi grunnen for enda mer effektiv utnyttelse av rammeavtaler for innkjøp.

Status stoffkartoteket

Enheter som har oppnådd de anbefalte delmålene bør jobbe mot følgende nye delmål/mål:

- Gjennomsnittlig alder på datablad < 3 år
- Andel datablader i forkortet versjon < 10 %

- Andel datablader som er utgått = 0 %

Videre arbeid:

- Risikovurderinger
- Substitusjons-vurderinger

Tabell 1 Status i stoffkartoteket pr. 02.01.2024

Enhet	Antall datablader	Gjennomsnittlig alder på datablad (år)	Antall datablader i forkortet versjon	Andel datablader i forkortet versjon (%)	Antall datablader som er utgått	Andel datablader som er utgått (%)
MN	28431	3,04	3850	13,5	466	1,6
FAI	7529	3,87	2233	29,7	95	1,3
FI	720	4,83	352	48,9	69	9,6
GEO	188	2,24	18	9,6	8	4,3
IBV	6000	2,37	375	6,3	102	1,7
IFI	122	3,30	34	27,9	5	4,1
ITS	80	2,45	10	12,5	12	15,0
KI	13664	2,13	794	5,8	154	1,1
MI	128	3,14	34	26,6	21	16,4
OD	3693	4,2	1438	38,9	279	7,6
IKO	1301	3,93	407	31,3	71	5,5
IOB	2392	4,29	1031	43,1	208	8,7
MED	9953	3,09	2021	20,3	452	4,5
IMB	8206	3,21	1934	23,6	428	5,2
NCMM	1747	2,97	87	5,0	24	1,4
HF/IAKH	38	9,52	36	94,7	13	34,2
KHM	706	5,20	292	41,4	99	14,0
NHM	720	3,10	87	12,1	20	2,8
EA	224	4,2	89	39,7	41	18,3
Totalt UiO	43765	2,98	8014	18,3	1268,0	2,9
Anbefalt delmål		3,5		25		5

Beredskap

Beredskapsarbeidet ved UiO er styrt gjennom Kunnskapsdepartementets styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i sektoren.

Sentral beredskapsledelse (SBL)

UiO har en sentral beredskapsledelse. Det gjennomføres normalt regelmessige møter i den sentrale beredskapsledelsen med relevante tema. I 2023 ble det gjennomført 3 møter i SBL. Den 12. desember gjennomførte SBL sin årlige beredskapsøvelse. Scenariet tok utgangspunkt i en uønsket hendelse som medførte at sentrale IT-systemer måtte tas ned. Det er utarbeidet egen evalueringsrapport etter øvelsen.

Lokal beredskapsledelse

Det er etablert lokal beredskapsledelse på alle fakultetene, museene, USIT og i Eiendomsavdelingen. Alle enhetene har en lokal beredskapskoordinator som bistår ledelsen i beredskapsarbeidet.

Beredskapsøvelser

I henhold til styringsdokumentet til KD skal det gjennomføres årlige beredskapsøvelser. Ved

UiO praktiseres dette ved årlige øvelser av lokale enheter og sentral ledelse.

Det er gjennomført beredskapsøvelser på 5 av 8 fakulteter, på UB, NHM og KHM. Enhet for HMS og beredskap har veiledet enhetene i øvelsen

Det er gjennomført praktisk restverdiredningsøvelse ved Naturhistorisk museum med mobilisering og samvirke mellom lokal beredskapsledelse, internt og eksternt personell. Scenario var brann i Robert Colletts hus med påfølgende forflytning, vurdering, sikring og prioritering av gjenstander.

Eiendomsavdelingen har ansvar for gjennomføring av evakueringsøvelser.

Hendelser

Større uønskede hendelser i 2023 er evaluert gjennom egne rapporter. Dette gjelder knivstikking i Gydas vei og brann på Det Medisinske fakultet.

Tabell 2 Status gjennomføring av beredskapsøvelser

Enhet	Siste gjennomførte øvelse
HF	2023: Alvorlig hendelse i utlandet
JUS	2023: Alvorlig hendelse i utlandet
MED	2023: Trusselsituasjon
MN	2022: Alvorlig hendelse i utlandet
OD	2022: Alvorlig hendelse i utlandet
SV	2022: Alvorlig hendelse i utlandet
TF	2023: Trusselsituasjon
UV	2023: Trusselsituasjon
UB	2023: Trusselsituasjon
KHM	2022: Alvorlig hendelse i utlandet
NHM	2023: Brann - Restverdiredning
USIT	2023: Datainnbrudd
SBL	2023: IT hendelse - Datainnbrudd
EA	2022:

ROS-analyser

HMSB har fulgt opp arbeidet med overordnet ROS for UiO gjennom møter med samtlige fakulteter, museum og universitetsbiblioteket. Hovedvekt på risikoerkjennelse knyttet til virksomhetsrelevante trusler og oppfølging av risikoreduserende tiltak. Analysen er mer rendyrket med beredskapshendelser, og blitt

aktualisert gjennom en skjerpet sikkerhetspolitisk situasjon. Det er meldt inn en rekke arrangementer som krever risikovurderinger knyttet til VIP og/eller tema som kan være kontroversielt. HMSB bistår på forespørsel fra arrangør.

HMS-myndigheter

UiO forholder seg til flere myndigheter innen HMS. Ved saksbehandling for spesifikke tema, som kun gjelder en liten gruppe eller tilsyn som er avgrenset til kun en enhet, så håndterer enhetene som hovedregel disse søknadene eller tilsynene selv. Ved tilsyn eller søknader, som berører flere enheter på forskjellige nivåer, bistår HMSB.

Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet har gjennomført ett tilsyn ved UiO høsten 2023 som en følge av en alvorlig voldshendelse. Tilsynet vil bli fulgt opp i 2024

Det har vært noen små endringer i HMS-regelverket i 2023, men endringene har hatt mindre betydning for HMS-arbeidet i praksis.

Direktoratet for strålevern og atom-sikkerhet (DSA)

UiO har flere godkjenninger fra DSA. HMSB koordinerer arbeidet med godkjenningssøknadene.

UiO er gjennom godkjenningene pålagt innen 30. mars hvert år å levere en detaljert rapport til Statens strålevern om bruken av strålekilder ved UiO.

Det har ikke vært gjennomført tilsyn ved UiO fra DSA i 2023.

Helsedirektoratet

Helsedirektoratet fører tilsyn med arbeidet med genmodifiserte organismer og godkjenner lokaler hvor det arbeides med genmodifiserte organismer. Tilsyn og godkjenninger fra Helsedirektoratet håndteres primært av de enkelte enhetene. HMSB er ikke kjent med at det har blitt gjennomført tilsyn fra Helsedirektoratet ved UiO i 2023.

Branntilsyn

Det har i 2023 vært gjennomført tilsyn ved syv av studentpubene ved UiO. I tillegg har det vært tilsyn ved henholdsvis Finse forskningsstasjon og Biologen i Drøbak. Det ble avdekket flere avvik og enkelte anmerkninger. Tilsyn vil bli fulgt opp i 2024. Oslo brann- og redningsetat har i tillegg gjennomført uanmeldte natt-kontroller i samtlige studentpuber.

Det lokale el-tilsyn

Eiendomsavdelingen følger opp eventuelle el-tilsyn.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

HMSB er ikke kjent med tilsyn fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i 2023.

Eksternt samarbeid

HMSB deltar i samarbeid med eksterne aktører på vegne av UiO når det gjelder HMS og beredskap.

HMS-nettverk for universitetene

HMS-nettverket er et møte hvor HMS-koordinatorene i sektorene møtes for å jobbe med felles utfordringer. Møtet arrangeres normalt årlig. Det har ikke vært aktivitet i dette nettverket i 2023.

Det har heller ikke vært gjennomført nettverksmøter i sektoren om kjemikaliehåndtering og strålevern.

Beredskapsrådet

Kunnskapsdepartementet har oppnevnt Råd for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren (Beredskapsrådet). Beredskapsrådet har som overordnet mål å styrke arbeidet med disse temaene i kunnskapssektoren. UiO representeres av Johan Løberg Tofte.

KKOA - Kriseressurssamarbeid for kulturinstitusjoner i Oslo og Akershus

Universitetet i Oslo deltar i et samarbeid mellom kulturinstitusjoner i Oslo. Samarbeidet er igangsatt av Oslo brann og redningsetat.

Samarbeidet er etablert for å forebygge og håndtere krisehendelser i regionens kulturinstitusjoner, gjennom å

- etablere felles rutiner og systemer for en samlet og enhetlig kriseberedskap
- øke kompetansen på fagfeltet for alle deltakende institusjoner

- utvikle og etablere felles/samordnede aktiviteter for aktuelle aktører på området
- tilrettelegge for felles opplæring

Kulturinstitusjoner i Oslo og Akershus som deltar i KKOA vil gjensidig kunne anmode hverandre om ressurser ved akutte krisesituasjoner, som brann, flom, lekkasje ol. Det forventes at deltakerne i samarbeidet har relevante planer for håndtering av slike situasjoner.

Sikresiden.no

Universitetet i Oslo deltar i flere av fagredaksjonene til Sikresiden, og er en vesentlig bidragsyter i planlegging gjennomføring og innlegg på Sikreseidens årlige sikkerhetskonferanse.

